

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM
Nr. 689, Datë 24.04.2020

“Për vazhdimin e përjashtimit nga ndalimi të marrëveshjes së lidhur midis shoqërive të sigurimit për kartonin jeshil”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj.	Juliana LATIFI	Kryetar
Z.	Eduard YPI	Zv/Kryetar
Znj.	Leida MATJA	Anëtar
Znj.	Adriana BERBERI	Anëtar
Z.	Helidon BUSHATI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 24.04.2020, shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Shqyrtimi i relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm lidhur me vazhdimin e përjashtimit nga ndalimi të marrëveshjes së lidhur midis shoqërive të sigurimit për kartonin jeshil.

Baza Ligjore: Neni 4, neni 5, neni 6, neni 24, shkronja (d), neni 26 dhe nenet 48-52 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar (ligji nr. 9121/2003), ligjin nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm lidhur me vazhdimin e përjashtimit nga ndalimi të marrëveshjes së lidhur midis shoqërive të sigurimit për kartonin jeshil,

VËREN SE:

I. Procedura e ndjekur:

1. Komisioni i Konkurrencës me vendimin nr. 499, datë 15.02.2018 “Për përjashtimin nga ndalimi të marrëveshjes së lidhur midis shoqërive të sigurimit për kartonin jeshil” ka vendosur:
 - a. Të përjashtojë nga ndalimi Marrëveshjen e Bashkëpunimit mes ndërmarrjeve të sigurimit lidhur me shitjen dhe administrimin e kartonit jeshil.
 - b. Marrëveshja përjashtohet nga ndalimi vetëm me respektimin e kushteve dhe detyrimeve të mëposhtme:
 - i. Afati i përjashtimit të marrëveshjes të jetë për një periudhë 2 (dy) vjeçare, nga marrja e këtij vendimi;

- ii. Secila prej ndërmarrjeve të sigurimit, pjesë e marrëveshjes, duhet të tregtojë produktin e kartonit jeshil nëpërmjet agjentëve të saj në përputhje me dispozitat e ligjit nr. 52/2014 “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit” dhe polica e sigurimit duhet të përmbajë logon e ndërmarrjes që e tregon dhe bar kodin përkatës, duke shmangur koordinimin e sjelljes lidhur me ndarjen e pjesëve të tregut dhe caktimit të çmimeve mes palëve njoftuese të marrëveshjes.
 - c. Në rast të mos respektimit prej ndërmarrjeve pjesëmarrëse në marrëveshje të kushteve dhe detyrimeve të përcaktuar në pikën 2, Komisioni i Konkurrencës do të ushtrojë kompetencën e tij të revokimit të këtij përjashtimi.
 - d. Çdo amendim i kësaj marrëveshjeje nga palët duhet të njoftohet për përjashtim pranë Autoritetit të Konkurrencës.
2. Komisioni i Konkurrencës me vendimin nr. 623, datë 23.05.2019 “Mbi monitorimin e zbatimit të vendimit nr. 499, datë 15.02.2018 të Komisionit të Konkurrencës për kartonin jeshil” ka vendosur:
 - a. Monitorimin në vazhdimësi të tregut të sigurimeve për shitjen dhe administrimit të kartonit jeshil, në zbatim të vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 499, datë 15.02.2018 “Për përjashtimin nga ndalimi të marrëveshjes së lidhur midis shoqërive të sigurimit për kartonin jeshil” deri në përfundim të marrëveshjes së përjashtuar me kushte dhe detyrime të vendosura deri më 15.02.2020.
 - b. Detyrimin e AMF për të parashtruar pranë Autoritetit të Konkurrencës, çdo rast që pengon, kufizon, apo shtrembëron konkurrencën, në lidhje me tregun e shitjes së policës - kartoni jeshil.
3. AK ka monitoruar tregun e sigurimeve për produktin kartoni jeshil në zbatim të VKK nr. 623, datë 23.05.2019 “Mbi monitorimin e zbatimit VKK nr. 499, datë 15.02.2018 për kartonin jeshil”.
4. Për realizimin e këtij monitorimi, deri në përfundim të marrëveshjes së përjashtuar me kushte dhe detyrime të vendosura deri më 15.02.2020, është konstatuar se gjatë kësaj periudhe, shoqëritë e sigurimit kanë zbatuar të gjitha kushtet dhe detyrimet e përcaktuara në VKK nr. 499, datë 15.02.2018, si dhe ky vendim ka pasur një sërë efektesh pozitive mbi tregun në përgjithësi dhe konsumatorët në veçanti. Gjatë kësaj periudhe nuk ka patur rritje të çmimit të kartonit jeshil nga siguresit, po ashtu as rritje të çmimit të rriskut, i cili miratohet nga AMF. Për eliminimin e policave fallco, tashmë policia e sigurimit karton jeshil, është e vetmja policë siguri që printohet me QR Code.
5. AK ka bashkëpunuar me AMF, BSHS dhe ndërmarrjet e sigurimit, duke kërkuar informacion për zbatimin e këtij vendimi dhe rritjen e konkurrencës në këtë sektor, për të gjithë periudhën e përjashtimit nga ndalimi të marrëveshjes.

6. Byroja Shqiptare e Sigurimit, duke qene në përfundim të afatit të parashikuar në VKK nr. 499, datë 15.02.2018, me shkresën nr. 45 prot., datë 22.01.2020 “Mbi përjashtimin nga ndalimi të marrëveshjes”, ka kërkuar në mbështetje të nenit 5 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” i ndryshuar, zgjatjen e afatit të përjashtimit të ndalimit të marrëveshjeve për shitjen dhe administrimin e kartonit jeshil, deri në vitin 2023.

II. Palët në marrëveshje

7. Palët në marrëveshje janë të gjitha shoqëritë e sigurimit të cilat e ofrojnë produktin e kartonit jeshil të sigurimit të mjeteve motorike.

III. Përshkrimi i marrëveshjes

8. Objekt i kësaj marrëveshje është vendosja e një marrëdhënie bashkëpunimi mes shoqërive të sigurimit në tregun e sigurimeve të detyrueshme të mjeteve motorike të Kartonit Jeshil, lidhur me shitjen dhe administrimin e kartonit jeshil me qëllim kryesor përmirësimin dhe rritjen e garancisë.
9. Sipas BSHS, marrëveshja lidhur me shitjen dhe administrimin e kartonit jeshil është në përputhje me Rregulloren “Për zbatimin e nenit 6 të LPMK ndaj disa kategorive të marrëveshjeve të vendimeve dhe praktikave në sektorin e sigurimeve”, e cila parashikon përjashtimin nga ndalimi të disa kategorive të marrëveshjeve, vendimeve dhe praktikave të bashkërenduara në sektorin e sigurimeve, të cilat kanë për objekt bashkëpunimin në lidhje me:
 - i. Vendosjen e tarifave të primeve të rrezikut të zakonshëm bazuar në statistika të konstatuara kolektivisht ose në numrin e pretendimeve;
 - ii. Vendosjen e kushteve të policave standarde të përbashkëta për eliminimin e policave false dhe vendosjen e sistemit të kodit unikal-bar kod dhe njoftimin në kohë reale në sistemin e informacionit të AMF-së të çdo police të kartonit jeshil;
 - iii. Shlyerja e dëmeve (parashikohet rritja e pagesës së dëmeve dhe marrja përsipër nga shoqëritë e sigurimit të pagesës së dëmeve duke shmangur policat false, të cilat ekspozonin qytetarët që kanë marrë këtë produkt para përgjegjësive penale dhe financiare për dëmet e shkaktuara jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë me mjetet e tyre motorike);
 - iv. Testimi dhe pranimi i pajisjeve të sigurisë (sistemi i kodit unikal dhe verifikimi nëpërmjet pajisjeve të sigurisë në pikat e kalimit kufitar për verifikimin e bar-kodit unikal që vlerëson nëse policat e sigurimit të kartonit jeshil është e vlefshme dhe është sipas klasës së mjetit motorik).
10. Qëllimi i marrëveshjes është:
 - i. Shitja e policave të kartonit jeshil nëpërmjet një numri të autorizuar operatorësh në pikat e kalimit kufitar dhe degët qendrore të shoqërive të sigurimit;
 - ii. Procesi i shitjes të realizohet me anë të shoqërisë së brokerimit të autorizuar nga Byroja, e cila ka stafin teknik, sistemin e shitjes online në kohë reale që mundëson gjenerimin e Kodit Unikal (Nr. serial – bar kod) dhe broker fizik të licencuar.

- iii. Të rrisë garancinë dhe sigurinë e këtij shërbimi në përputhje me standardet COB (Këshillit të Byrove), shmangien e kolapsit për përjashtimin e BSHS nga Sistemi Ndërkombëtar i Kartonit Jeshil;
 - iv. Rritjen e garancisë së drejtuesve të mjeteve, të cilët përdorin automjete përtej kufirit të RSH, të cilët duhet të jenë të siguar kur hyjnë në vende ku një sigurim i tillë është i detyrueshëm;
 - v. BSHS të hiqet nga statusi i monitorimit nën të cilin e ka vënë COB, (i cili është me afat jo më pak se pesë vjet) dhe të mos lejojë përjashtimin e tij nga COB.
 - vi. Forcimin e sigurisë financiare të ofertuesve të këtij sigurimi.
11. Sipas BSHS kjo marrëveshje ka efekte vetëm për produktin Karton Jeshil, i cili zë një pjesë të vogël të totalit të tregut të sigurimeve dhe i shtrin efektet në zonën gjeografike të territorit të Republikës së Shqipërisë. Marrëveshja nuk kufizon lirinë tregtare dhe lirinë konsumatore për të për zgjedhur produktin dhe shoqërinë sipas kërkesës së tij.

IV. Tregu Përkatës

a. Tregu përkatës i produktit

12. Kartoni Jeshil mbulon përgjegjësinë civile të mbajtësit të mjetit motorik, ndaj dëmeve që u shkakton palëve të treta, në përputhje me parashikimin e Ligjit të një prej shteteve anëtare të Këshillit të Byrove, ku ka ndodhur rasti në sigurim. “Kartoni jeshil” është certifikata ndërkombëtare e sigurimit, e cila rregullon marrëdhëniet e ndërsjella ndërmjet zyrave kombëtare të vendeve anëtare të sistemit të kartonit jeshil. Drejtuesi i mjetit motorik, i cili hyn në territorin e Republikës së Shqipërisë me një mjet, me regjistrim të huaj, duhet të jetë i pajisur me: a) karton jeshil, të vlefshëm në territorin e Republikës së Shqipërisë; b) dokument tjetër të vlefshëm, që vërteton ekzistencën e sigurimit të përgjegjësive ndaj palëve të treta, në ato raste kur ka një marrëveshje të veçantë dypalëshe, për mjetet me targë regjistrimi të shtetit tjetër, nënshkruar të kësaj marrëveshjeje.
13. Kjo policë lëshohet në territorin e Shqipërisë vetëm për automjetet me targa shqiptare dhe vepron jashtë territorit të Shqipërisë. Për njohjen e vlefshmërisë së dokumenteve ndërkombëtare të sigurimit, byroja njofton paraprakisht, autoritetet përgjegjëse për kontrollin kufitar. Autoritetet përgjegjëse për kontrollin kufitar janë të detyruara të kontrollojnë përmbushjen e kërkesave, të parashikuara në ligj.

b. Tregu përkatës gjeografik

14. Tregu përkatës gjeografik përfshin zonën në të cilën ndërmarrjet janë përfshirë në ofertën dhe kërkesën e shërbimit, në të cilën kushtet e konkurrencës janë mjaftueshmërisht homogjene. Meqenëse produkti (shërbimi) ofrohet në të gjitha pikat e licencuara për tregtimin e Kartonit Jeshil atëherë si treg gjeografik do të jetë territori i Republikës së Shqipërisë.

V. Analiza e konkurrencës

15. Tregjet e sigurimeve në përgjithësi dhe Kartonit Jeshil në veçanti janë të rregulluar dhe të mbikëqyrur nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare në bazë të ligjit organik nr. 10076/2009 “Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit”, i ndryshuar.
16. Ndër 3 konkurrentët kryesorë në treg janë: Për vitin 2017 ndërmarrjet: Sigal me 25.21%, Eurosig me 24.55% dhe Sigma me 13.59%; për vitin 2018 ndërmarrjet: Sigal me 25%, Eurosig me 24.02%, dhe Sigma me 12.5%; për vitin 2019 ndërmarrjet: Sigal me 24.99%, Eurosig me 24.0% dhe Sigma me 12.51%.
17. Sipas renditjes në vite ndërmarrja Sigal radhitet e para (2017-2019) me qëndrueshmëri të pjesëve të tregut gjatë gjithë periudhës, ndërmarrja Eurosig renditet e dyta (2017-2019) me rënie të vazhdueshme të pjesëve të tregut, ndërmarrja Sigma gjithashtu me zvogëlim të pjesëve të tregut, edhe se në vitin 2019 ka një rritje të lehtë prej 0.01%.
18. Nga vlerësimi i indeksit HHI për periudhën 2017-2019, ndërmarrjet ndonëse kanë ulur lehtësisht shkallën e përqendrimit (HHI në vitin 2017 është 1779.94, në vitin 2018 është 1747.15 dhe në vitin 2019 është 1746.76) duke kaluar nga një treg me një shkallë të lartë përqendrimi në një treg më përqendrim të moderuar, por duke ngelur në nivelin e sipërm të këtij të fundit. Kartoni Jeshil zë një peshë specifike 13.96% në totalin e tregut të sigurimeve të mjeteve motorike.

VI. Arsyet e përjashtimit nga ndalimi

19. Sektori i sigurimeve është një nga sektorët e tregut financiar ku marrëveshjet mes operatorëve për qëllime të mbulimit të riskut të përbashkët dhe standardizimit të produkteve mund të përfitojnë nga përjashtimi nga ndalimi sipas parashikimeve të neneve 5 dhe 6 të ligjit nr. 9121/2003 dhe Rregullores “Për zbatimin e nenit 6 të LPMK ndaj disa kategorive të marrëveshjeve, vendimeve dhe praktikave në sektorin e sigurimeve”.
20. Duke qenë në përfundim të afatit të parashikuar në VKK nr. 499, datë 15.02.2018, BSHS ka kërkuar në mbështetje të nenit 5 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” i ndryshuar, zgjatjen e afatit të përjashtimit të ndalimit të marrëveshjeve për shitjen dhe administrimin e kartonit jeshil, deri në vitin 2023.
21. Sipas BSHS gjatë kësaj periudhe, shoqëritë e sigurimit, anëtare të BSHS, kanë zbatuar kushtet dhe detyrimet e përcaktuara në pikën 2 të dispozitivit të Vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 499, datë 15.02.2018.
22. BSHS ka paraqitur konfirmimin e mbylljes me sukses për Risigurimin e kartonit jeshil për vitin 2018-2019 dhe konfirmimin e mbylljes me sukses për Risigurimin e kartonit jeshil për vitin 2019-2020.
23. Në shkresën, dërguar nga BSHS në datën 12.06.2019 në vëmendje të Këshillit të Byrove me objekt daljen nga Statusi i Monitorimit është përcjellë informacioni se

duke marrë parasysh treguesit e mirë të performancës së Byrosë Shqiptare të Sigurimit si më poshtë vijon:

- a) Byroja Shqiptare e Sigurimeve për më shumë se tre (3) vjet nuk ka raportuar asnjë Thirrje për Garanci të Sistemit online të Këshillit të Byrosë të marrë nga zyrat Homologe të byrosë.
- b) Byroja Shqiptare e Sigurimeve Shqiptare ka përfunduar me sukses Marrëveshjen e Risigurimit dhe pagesën e primit të risigurimit çdo vit në përputhje me rekomandimet vjetore (1-10) të lëshuara çdo vit nga Këshilli i Byrove për Byrotë me status monitorimi.
- c) Byroja Shqiptare e Sigurimeve ka përfunduar me sukses brenda afateve ligjore, duke depozituar Garancinë në favor të Kartonit jeshil, në përputhje me rekomandimet e Këshillit të Byrove, për shumat e përcaktuara në vlerën 2,750,00 EUR, e cila ka përmbushur kriteret e garancisë financiar të Këshillit të Byrosë, përkatësisht të nenit 3.1.1.2 (*Standart dhe Poor*), përkatësisht me vlerësimin A ose më të lartë.
- d) Byroja Shqiptare e Sigurimeve, ka proceduar brenda afateve me pagimin e kontributeve vjetore të financimit në buxhetin e Këshillit të Byrosë, në përputhje me Rregulloret e Brendshme dhe nenin 13.4 të Kushtetutës së Këshillit të Byrove.
- e) Shitja e Certifikatës Ndërkombëtare të Kartonit jeshil, tashmë për më shumë se pesë (5) vjet, është e centralizuar dhe çmimi është i pandryshuar, kjo tarifë është aprovuar në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi në Republikën e Shqipërisë.
- f) Byroja Shqiptare e Sigurimeve, pati një bashkëpunim shumë të mirë me Zyrat e saj homologe, duke komunikuar dhe asistuar në çdo kërkesë që vinte nga byrotë fqinje dhe më gjerë.
- g) Në lidhje me procesin e tenderimit të marrëveshjeve të risigurimit, Byroja Shqiptare e Sigurimeve ka proceduar çdo vit në përputhje me dispozitat ligjore në Shqipëri, përkatësisht me nenet 3/12, 4, 31, 33 dhe në vijim të ligjit nr. 9643, datë 20.11.2006 "Për prokurimin publik" i ndryshuar.
- h) Mbi detyrimet e pagesës për Fondin e Kompensimit, nga viti 2018 e deri më tani, Byroja Shqiptare e Sigurimeve, ka paguar detyrime të prapambetura në vlerë prej rreth 1,200,000 EUR, duke paguar kështu jo vetëm detyrimet që ngarkojnë ligjin, por vërteton edhe stabilitetin që sot ofron tregu i sigurimeve në Shqipëri.
- i) Tashmë, nga 1 Prilli 2019 e tutje, Byroja Shqiptare e Sigurimeve, në bashkëpunim me Autoritetin e Mbikëqyrës Financiare, ka miratuar Udhëzimin nr. 63, datë 27.03.2019 "Mbi zbatimin e sistemit Bonus-Malus në sigurimin MTPL e brendshme", tashmë duke marrë pjesë në veprimtarinë e saj, një metodologji dhe praktikë e cila ka rezultuar më e suksesshme në tregun e sigurimeve dhe që ka munguar në tregun shqiptar.

VII. Kushtet dhe detyrimet

24. Në bazë të nenit 50, pika 2 e ligjit nr. 9121/2003, vlerësojmë që kjo marrëveshje të jepet me kushte dhe detyrime me qëllim që të ketë konkurrencë të mjaftueshme në tregun përkatës dhe marrëveshja të mos kufizojë produktin apo shitjet, të mos ndajë tregun dhe klientët të mos bien dakord për primet e shitjes, si më poshtë vijon:

- i. Afati i marrëveshjes të jetë 3 vjeçar;

Marrëveshja e njoftuar për përjashtim sipas BSHS-së parashikohet të ketë një afat vlefshmërie për një periudhë 5 vjeçare, por duke ju referuar Rregullores së Komisionit Evropian 267/2010, “Mbi aplikimin e nenit 101(3) të TFEU për kategoritë e marrëveshjeve, vendimeve dhe praktikave në sektorin e sigurimeve”, si dhe Rregullores “Për zbatimin e nenit 6 të Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës ndaj disa kategorive të marrëveshjeve, vendimeve dhe praktikave në sektorin e sigurimeve” përjashtimi jepet për një periudhë të kufizuar kohe tre vjeçare. Në rastin tonë, afati i përcaktuar në rregullore prej 3 (tre) vjetësh vlerësohet si periudhë e përshtatshme për këtë marrëveshje bashkëpunimi.

- ii. Secila prej ndërmarrjeve të sigurimit, pjesë e marrëveshjes, duhet të tregtojë produktin e kartonit jeshil nëpërmjet agjentëve të saj në përputhje me dispozitat e ligjit nr. 52/2014 “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit” dhe polica e sigurimit duhet të përmbajë logon e ndërmarrjes që e tregon dhe barkodin përkatës, duke shmangur koordinimin e sjelljes lidhur me ndarjen e pjesëve të tregut dhe caktimit të çmimeve mes palëve njoftuese të marrëveshjes.

25. Ndryshimet e mësipërme synojnë reduktimin e mundësisë së koordinimit të sjelljes dhe kanë si qëllim të shmangin një ndarje potenciale të pjesëve të tregut mes palëve njoftuese të marrëveshjes dhe në këtë mënyrë respektohen parashikimet e nenit 4 të ligjit nr. 9121/2003.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 5, nenin 6, nenin 24, shkronja (d), nenin 26 dhe nenet 48-52 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar dhe Rregulloren “Për zbatimin e nenit 6 të LPMK ndaj disa kategorive të marrëveshjeve të vendimeve dhe praktikave në sektorin e sigurimeve”,

VENDOSI:

1. Të vazhdojë përjashtimin nga ndalimi Marrëveshjen e Bashkëpunimit mes ndërmarrjeve të sigurimit lidhur me shitjen dhe administrimin e Kartonit Jeshil.
2. Marrëveshja përjashtohet nga ndalimi vetëm me respektimin e kushteve dhe detyrimeve të mëposhtme:
 - i. Afati i përjashtimit të marrëveshjes të jetë për një periudhë 2 (dy) vjeçare, nga marrja e këtij vendimi;
 - ii. Secila prej ndërmarrjeve të sigurimit, pjesë e marrëveshjes, duhet të tregtojë produktin e kartonit jeshil nëpërmjet agjentëve të saj në përputhje me dispozitat e Ligjit nr. 52/2014 “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit” dhe polica e sigurimit duhet të përmbajë logon e ndërmarrjes që e tregon dhe barkodin përkatës, duke shmangur koordinimin e sjelljes lidhur me ndarjen e

pjesëve të tregut dhe caktimit të çmimeve mes palëve njoftuese të marrëveshjes.

3. Në rast të mos respektimit prej ndërmarrjeve pjesëmarrëse në marrëveshje të kushteve dhe detyrimeve të përcaktuar në pikën 2, Komisioni i Konkurrencës do të ushtrojë kompetencën e tij të revokimit të këtij përjashtimi.
4. Çdo amendim i kësaj marrëveshjeje nga palët duhet të njoftohet për përjashtim pranë Autoritetit të Konkurrencës.
5. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për monitorimin e zbatimit të këtij vendimi, njoftimin e palëve dhe dërgimin e vendimit pasi të kryen pagesat e parashikuara në rregulloren “Për caktimin e shpenzimeve për ndjekjen e procedurave pranë Autoritetit të Konkurrencës”.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS